

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Murenulæ Sacræ Vestis Sponsæ Regis Æterni
Vermiculatæ Opus, De Privilegiis Ordinum Regularium**

Alviset, Virginius

Campidonæ, 1673

§. 1. De privil. Clericorum, quibus Regulares fruuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62361](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62361)

qui ministerio, quantumvis exiguo (etiam coquus.) Et hoc propter personam Principis, cui servitur, & quem nō decet uti servitiis ignobilium l. omnium. C. de testat. l. i. eod. de præpos. lab. lib. 12. & l. i. eod. de domest. & protect. Luc. de pen. in rubr. de primis. eod. Felin. in rubr. de off. del. Mandos. cap. quoniam. de preb. Catill. Cotta in memorab. v. coquus. Barbat. de præst. cardin. q. 1. Roman. singul. 294. Francif. Lucas in tr. de fisco & eius privil. Et Conrad. Lancel. in temp. un. iud. §. 4. de pot. & præst. imper. v. clarissimo. Et nomine regis, ac Principis supremi Deus intelligitur præ omnibus aliis mortalibus; propter quod appellatur à Propheta *Deus deorum*. Ideo & Clerici, qui in ejus fortem assumuntur, & jugiter ei assistunt ac officia peragunt, non pari modo, sed fortiori jure, nobiles reputantur, & ex quo clero quis cooptatur, statim nobilitatem cōsequitur, & nobilium privilegiis fruatur ut inter alios notat Joan. Andr. cap. libentius de serv. non ordin.

In hunc igitur modum, quia regulares veniunt nomine Clericorum: & monasteria nomine ecclesiarum. c. cum dilectus. de cons. c. fin. de rel. dom. Panor. c. 1. de inst. Arrias de Valder. cap. porro de sent. ex. Corset. & Dominic. c. grandis cit. Aufrex. c. clem. de Clericorum. de off. ordin. Rectè ideo inferunt jdem quod regulares, & monasteria, gaudent privilegiis clericorum, & ecclesiarum, pro quo facit lex omnia privilegia C. de ep. & cler. Atque hic est primus ordo privilegiorū, personarum alterius cōditionis, quæ attribuuntur regularibus.

Rursus autē, sicut Clerici dicuntur nobilitari, & nobilium jure censerī, eō quia sunt de familia, & de sorte regis cælestis & ejus servitiis addicti. Ita & eadem ratione statim atque aliquis fit religiosus, per necessariam consequentiam, fit nobilitas ad ingressum monasterii, & nobilium

privilegiis incipit frui, ut affirmant Felin. c. cum deputati. de iudic. Rebuff. c. postulasti. de cler. ex. & passim alii. hæcque est altera classis privilegiorum, quibus regulares fruuntur.

Tertiò. Quia quo jure, quæve ratione Clerici dicuntur Milites cælestis militiæ; hac eadem & regulares; qui & ob id appellati sunt à græcis *asceta*. & eorum cœnobita, dicta *asceteria*. Ideo & eodem jure, cum Clericis fruuntur, militum privilegiis, unde habemus tertium genus privilegiorum pro ipsis.

Quartò. Demum quia regulares sunt in veritate pauperes, quamvis voluntarii, & ex electione ideo sicut nomine pauperum veniunt, ita & privilegiis pauperum participant, ex quo paupertatis principio promanat quartum genus privilegiorum quibus gaudent.

§. I.

De privilegiis Clericorum, quibus Regulares fruuntur.

SUMMARYM.

1. Clericorum privilegia quæ, & quot.
2. Clerici sunt de civitate, in qua habent beneficia.
3. Vtuntur omnibus iuribus civium In favorabilibus. 3 & 4. secus in odiosis.
4. Idem dicendum de Regularibus.
5. Clerici & Regulares, habent privil. Canonis. Et quid illud.
6. Vt dicatur peccatum contra hoc privilegium quid requiratur, & 10.
7. An duplicem censuram contrahat, qui offendit regularem sacerdotem.
8. Clerici habent privilegium fori, & in quo consistat.
9. Clericus recusans iudicem laicum non est contumax.
10. Causa cadit qui Clericum citat ad laicum.
11. Processus, & sententia iudicis laici, in Clericis, est nulla.

REGULA
 CLERICORUM
 ET
 REGULARIUM
 IN REGILAS
 INCILLAS
 OS POLICE
 XLI

16. Fallit in duobus casibus, & 17.
 18. Clerici iure divino habent privilegium fori,
 19. Quo sensu intelligatur hoc privil. illis datum ab Imperatore.
 20. Non possunt esse rei maiestatis.
 21. Quid si feudum teneant à rege.
 22. Privil. fori agrè servatur Clericis, & Regularibus.
 23. De iure illud amittunt in quibusdam casibus.
 24. Clerici sunt exempti à muneribus personalib.
 25. Fallit in quibusdam casibus de quibus iudicare est Episcopi. 26.
 27. Clericus non potest distrahi à patre.
 28. Potest vendicare rem suæ Ecclesie.
 29. Non tenetur ad gabellas, aut quasvis prestationes.
 30. De quibus bonis id intelligendum & seq.
 32. Bona acquisita à Laicis tenent Clerici, tanquam Laici.
 33. Iure regni omnia bona obnoxia tribuit.
 34. Ecclesia utitur iure minorum cum aliqua ratione differentia.
 35. Petit restitutionem ex triplici capite.
 37. Ecclesia non obligatur ex facto Prelati.
 39. Edificium cedit solo sed fallit respectu Ecclesie. 38.
 40. Ecclesia tribuit beneficium asili.
 41. In quo consistat ius asili.
 42. Quibus beneficium asili servandum.
 44. Quibus negandum, & 45.
 43. Monasteria Regularium, asilum tribuunt, & quæ eorum loca.
 46. Quid agendum in dubio, an reus debeat frui asili gratia.
 47. Quid, an consistat quod non.
 48. Regularium Ecclesie, habentur pro collegiatis in favorabilibus secus in odiosis. 49
 50. Pro Ecclesie utilitate licet agere, sine procuratore.
 51. Imperator, & supremi principes, sunt advocati Ecclesiarum, & monasteriorum habent ius interveniendi in causis eorum frequenter sic intervenerunt. 52, 53.

54. Ecclesiastica, & temporalis iurisdictio, se invicem iuvant.
 55. Diversi Principes, laudabiliter voluerunt habere notitiam morum Monachorum.
 56. Clerici, & Regulares in suis gravaminibus, possunt recurrere ad principem.
 58. Ita cavetur legibus Lusitania, & de hoc exempla ibid.
 57. Talis recursus, dicitur, appellatio de abusu.
 59. Eius iustitia asseritur 61. & 62.
 60. Ante eiusmodi appellationem quid faciendum
 63. Laici peccant eam admittendo in dicitur, & de hoc exempla remissive. 64.

Cardin. in clem. 1. de vit. & hon. cler. enunciat. 14. privilegia status Clericis, & Clericorum. Quæ item ex Zenfel. & Afflict. refert Franc. eod. Et post ipsos Aufser. in Clem. ut clericorum de off. ord. Joann. Andr. & Dominic. in c. unic. de clau. coniug. in 6. Angel. in sum. v. clericus n. 14. Sylv. eod. v. n. 5. §. 1. & Armil. eod. v. num. 29. Sed Joan. Ant. de Nigr. in extr. unic. de vit. & hon. cler. ad 42. recenset, quorum hæc sunt scitu magis necessaria, cætera enim coincidunt cum Privilegiis militum, vel nobilium, de quibus nos in sequentibus.

Primum est quòd Clerici, sunt de populo, & communitate, seu cives locorum in quibus habet beneficia. c. princ. 23. q. 5. c. accedens. 2 v. lit. nova cont. Gemin. c. si sententia de sent. ex Ancar. eod. & conf. 343. Bald. l. 1. ff. de off. pref. v. b. Oldrad. conf. 32. & Alex. consil. 41. volum. 7. Vnde Ioan. Andr. c. fin. de off. del. in 6. ait, quòd privilegium concessum districtualibus, extenditur ad Clericos. Et similiter quòd statutum, illos comprehendit, si offert commodum. Et Oldrad. cit. v. universaliter ait, posse eos uti, & frui omnibus iuribus, commodis, & Privilegijs, quibus fruuntur homines v. universitatis, in qua habitant, sicut & Ecclesia dicitur esse de corpore civitatis in

in qua extracta est, ut notat Bald. cap. 1 de
 10 qui arm. bell. in vsib. feud. Cum tamen se-
 cus sit in odiosis, in quibus nunquam no-
 mine civium veniunt. Vnde Feder. de
 sen. conf. 70. & Castren. conf. 175. lib. 3.
 dicunt quod interdicta v. g. civitate, aut
 & sic de ceteris. Quae omnia per pro-
 portionem, habent locum in Regularibus.
 Secundum. Privilegium est, quod vocatur
 Canonis, puta canonis si quis suaden-
 te 17. quest. 4. Qui est Innoc. Et in quo
 adequatis Monachis cum Clericis sic lo-
 quitur. Si quis suadente diabolo, huius sacrile-
 gi verum, vel crimen incurrit, quod in Cle-
 ricum vel Monachum violentas manus injecerit,
 anathematis vinculo subiaceat, & nullus Episco-
 porum, presumat, illum absolvere, nisi mortis
 urgente periculo, donec apostolico conspectui
 praesentetur, & eius mandatum suscipiat. Est
 autem hoc privilegium solemne, pro se-
 curitate Clericorum, & Monachorum:
 in eo enim prohibetur, quacunque vis il-
 lis inferri, non tantum per quam laedi
 possunt in corpore, sed etiam in hono-
 re, & reverentia debita illorum statui:
 ut si quis in faciem spueret, aquam aut
 lutum in caput funderet, vestem lacera-
 ret, pileum detraheret conculcandum,
 equitatem per frenum equi arrestra-
 ret &c. in his enim & similibus alijs sem-
 per incurritur censura: quia certum est
 gravem injuriam in eis contineri, atque
 per ea characterem clericalem laedi. Et
 incidit in panam, non tantum qui horum
 aliquid fecerit per se ipsam, sed etiam
 qui jubet, consulit, ratum habet, aut
 quovis modo cooperatur. Imò & qui
 non impedit, cum potest & debet, seu
 ex officio, secundum communem doctri-
 nam, seu ex sola charitate, dum non est
 alius qui prohibeat, secundum nonnul-
 los, non obscuri nominis Theologos.

Verum duo requiruntur, ad hoc ut
 9 censeatur peccatum contra hunc Cano-
 nem, & ejus privilegium, nempe primò.
 Ut offensa illata sit suadente diabolo,
 hoc est injustè, seu quoad substantiam
 quia Clericus non meruit percuti: seu
 quoad modum quia non meruit percuti
 tali modo v. g. calce, baculo &c. seu
 quoad quantitatem, ut si cum unam aut
 alteram plagam meruit, infligantur de-
 cem, haec enim omnia sunt semper in-
 justa, & consequenter suadente diabolo,
 attentata; secundò, requiritur ut offensa
 sit sacrilega: hoc est, tam gravis seu ig-
 nominiosa, ut iudicio prudentis viri,
 censeatur dignitas clericalis, per illam
 laesa, in persona illius cui illata est: ut si
 quis illi spat ad faciem, aut calce percu-
 tiat, nullus est enim qui talia non reputer
 in gravem injuriam. Addit satis proba-
 biliter Bonac. 10. r. hunc qui offendit
 Monachum, sacris initiatum, incurrere
 non unam, sed duplicem censuram, ob
 duplicem irreverentiam admittam, seu of-
 fensam, in statum ac characterem Cleri-
 calem, & in schema Monasticum. Et
 ita videtur posse inferri ex ipso textu
 Canonis, in quo exprimitur Clericus, &
 Monachus quasi diversi, sicut sunt de facto.

Secundum. Privil. est quod dicitur
 fori, & consistit in duobus, nempe quòd
 Clerici non tenentur legibus saeculari-
 bus, nisi ex aequitate naturali, non autem
 vi coactiva, ut Laici. Et quòd non te-
 nentur respondere in iudicio coram ju-
 dice Laico pro quavis causa, seu civili seu
 criminali. (a) De quo in cap. si diligenti, de
 for. comp. cap. Clerici cap. at si Clerici. de in-

(a) Vix umbra huius Privilegii restat apud Gallos
 quamvis in eorum concilijs frequenter innovatum
 sit ut in Arell. 2. Canonice 31. Aurel. 4. Can. 20. An-
 tistod. Can. 43. Matifran. 1. Can. 7. & 2. Can. 10.
 Paris. 5. Can. 4. Remense Subdayob rege Can. 6. Vide
 epl. 8. Nicolai primi Papae ad Micham Clem. 3. imper-
 apud Baron. t. 10. ann. 865. nu. 81. & 89.

dic.

REGIA
 BIBLIOTHECA
 ET
 MENTARIUM
 IN REGILAS
 CELLARUM
 POSTOLICA
 V. G. ERASMI

- dic. cap. cum non ab homine eod. & auct. statumimus C. de ep. & Cler. Unde si aliquis citetur ad tribunal iudicis Laici, non tenetur, pro declinatoria comparere secundum Jul. Clar. li. 2. sent. q. 36. pro quo facit cap. significasti. de for. comp. & l. omnes. C. de ep. & Cler. Cum novel. 83. & 123 Et tali casu non modo non potest dici contumax, ut monet Gram. decis. 29. Quin potius causa cadit qui ipsum in jus vocavit per auct. statumimus. C. de ep. & Cler. Ubi
- 13 Casfr. & Zaba. cons. 59. Et si iudex inquisivit, vel processum formavit, ipso jure, est nullus, ut inter alios notat Rolland. à Vallo. lib. 1. cons. 4. Et similiter sententia inde secuta (etiam absolutoria) ut monet Postilla ad Barth. lib. 1. cons. 225. cap. in Cler. corum. 11. quest. 3.
- 16 Fallit tamen r. si iudex jam coeperat cognoscere, antequam Clericus tonsuraretur, quia cum non debuisset admitti ad Clerum, & iudex esset prius in possessione, Ecclesia non vult cum ejus injuria
- 17 favere fraudi hominis. Aut secundò si assumpsit Clericatum post perpetratum delictum: quia licet evaserit manus iudicis Laici, pro sua persona, non tamen pro suis bonis, & quantum ad interesse civile: pro quo poterit iudex Laicus contra ipsum agere. Panor. cap. cum Ecclesias. de off. ord. Cancr. p. 2. var. cap. 2. n. 133. Et communiter alij in cap. admone-re 25. quest. 2. cap. proposuisti. de for. comp. & l. si quis postea. ff. de iud.
- 18 Quo verò jure hoc Privilegium competat Clericis, & sint exempti à foro seculari controversatur admodum à DD. Mihi autem magis placent, qui dicunt, id eis Divino jure datum. (b) Quantum verò ad leges, per quas videtur Impera-

(b) Glos. c. si Imperat. d. 10. Dominic. c. nisi id. 4. Abb. c. Ecclesia de cons. Coña eod. 19. Bofch. in rubr. de iudic. Cardin. c. pes pendimus de sen. ex. Imol. Clem. 1. de off. ord. Aufre. & Laudun. eod. Innoc. Hoff. & Gofred. c. 2. de na. & ob.

tor id sancire, sic debent intelligi: non quòd Imperator, hoc jus constituat, sed constitutum declarat, demonstret, & illic conformare decrenat ita Bald. auct. statumimus C. de Ep. & Cler. Alex. lib. 1. cons. 8. Roll à Vall. lib. 1. cons. 4. & plures alij.

Unde & Barbat. in c. at si Clerici. de iudic. Cardin. cap. vergentis. de heret. Albertin. cap. quoniam. eod. in 6. Abb. eod. Laudun. clem. pastoralis de re iud. Eleasar. eod. Albert de Rosat. l. quisquis ff. ad l. iul. ma. Bald. l. data opera. eod. qui accus. non poss. & l. nihil. eod. de manu. vind. Lopez. in pract. crim. cap. 121. Conrad. Lancel. in temp. lib. 1. c. 1. §. 4. v. 27. Grammat. decis. 24. Roll. à Vall. lib. 1. consil. 4. Bellam. consil. 15. Oldrad. consil. 43. Lud. Bologn. in comp. privil. bonon. Martha de iurid. p. 4. casu 133. & 134. Marchin. de Sacram. ord. trac. 2. p. 2. cap. 15. diff. 12. & alij docent, non posse unquam Clericum esse reum Majestatis in principem temporalem, quia hoc crimen non incurritur, nisi à subditis. Et licet contrarium videatur innui in cap. si quis Laicus. 22. quest. 5. & in §. rursus. clem. Pastor. de re iud. (c) Respond. tamen quòd cap. si quis. esse paleam: atque ideò minoris autoritatis. Quantum verò ad §. rursus. illum esse intelligendum, non generaliter, de quacunque persona, quae habet aut accipit domicilium, in terris alicujus Principis temporalis: sed quae accipiendo, sit illi subdita, quod non contingit in Clericis. Volunt quidem alij, qui (ut Barbar.) illum utrumque locum intelligi de Clerico tenente Feudum, ratione cujus fit subditus: atque ideò obnoxius Majestati, sed neque hoc sensu alius ego consentio: nam per receptionem Feudi, non fit quis absolute subdi-

(c) In concil. clarem. sub Urb. II. statutum factum ne Episcopus vel Sacerdos Regi, vel alicui Laico, in manibus, ligium, vel fidelitatem faciat.

non saltem quoad personam. Et cum crimen Majestatis non possit incurri, nisi à subditis: & Clerici sint maximè exempti, & liberi quoad suas personas, relinquatur nec eos qui tenent feudum à suo Principe, posse in hoc crimen incidere.

Quidquid autem sit de hac difficultate admodum odiosa. Cerrè jam aliter & aliter servatur in singulis dynastiis, & seu justè, seu injustè, vix jam umbra privilegii hujus illustris, & exemptionis fori, relinquatur Clericis & Regularibus de jure verò amittitur privilegium in calibus quos notat Gloss. *ap. ad abolendū de heret. Panor. cap. nisi Clerici de judic. & cap. perpendimus de sent. Ex. Et alii Canonistæ in cap. 1. de homicid. in 6. cum Bald. Barth. & Angel. l. non adeo minus C. de accus.*

24. **Quartum** Privileg. est. Quòd Clerici sint exempti ab omnibus muneribus personalibus cujuscunque sint speciei *can. Ecclesiasticum 12. quest. 2. can. generaliter 16. qu. 1. cap. Sacerdotes & cap. sed nec procurator. 25. ne Cler. vel mon. l. omnes l. Presbyteros & l. placet C. de Episc. & Cler. Fallit ubi Laici non sufficiunt, ut in oblatione civitatis. cap. pervenit de imm. Eccl. Judicare tamen de necessitate, & occasione illius obligare Clericos, non spectat ad Magistratum seculari sed ad Episcopum, vel Clerum totum *cap. non minus eod. ubi Gloss. & DD. communiter Card. Clem. 1. de vit. & hon. Cler. Et Castr. lib. 2. conf. 423.**

27. **Quintum**. Quòd in necessitate non possint abstrahi à Patre, ut leges Civiles permittunt, de aliis liberis, qui non sint Clerici. *l. 2. C. de Patr. qui fil. distr.*

28. **Secundum**. Quòd possint vindicare rem concessam suæ Ecclesiæ ante traditionem. *cap. ex litteris de consuet.*

29. **Septimum**. Quòd illorum bona non possint collectari ad gabellas, tributa, aut qualvis præstationes obligari *can. tribu-*

tum & seq. 23. quest. 8. cap. non minus & c. adversus de Immun. Eccl. cap. 1. de censibus capit. quamquam eod. in 6. cap. 1. de im. Eccl. in 6. leg. unic. de cens. & l. sancimus. C. de sacros. Eccl.

Sed jam vix certi potest aliquid dici pro explicatione hujus privilegii, cum non scio quo facto aliter, & aliter ubique servetur. Quem autem non piguerit, nostras has lucubraciones evolvere, huic ego summariam distinctionem propono & dico, quòd quantum ad bona data Ecclesiis & Monasteriis pro dote, in prima fundatione, hæc sine dubio sunt exempta à tributis, & quibusvis præstationibus per jura allegata. Nisi quando agitur vel de commodo, quod immediatè respicit Ecclesiam, & Clericos, ut docet Abbas. *cap. non minus cit. Aut certè æque principaliter ac Laicos, ut pro via publica, fontibus & similibus operibus, secundum eundem Abb. eod. Sylv. v. immunitas 1. nu. 20. Laym. in Theol. mor. lib. 4. tract. 9. cap. 6. & Legistas in l. ad instructiones C. de sacros. Eccl. Quamvis id non servetur in civitatibus melius moratis, quia lex illa corrigitur per posteriorem auth. item nulla communitas C. de Ep. & Cler. Vel denique quando Laicorum facultates non sufficiunt juxta *cap. cit. non minus, & doctrinam Martil. in cap. nisi Clerici de judic. & Roman. l. si vero ff. sol. marr.**

At quantum ad bona successivè acquisita, ab Ecclesiis & Monasteriis, hæc non possunt dici exempta, quia sive titulo donationis, sive emptionis, illa acquisierint, non potuerunt acquirere nec modò tenere aliter quàm tenebant Laici, à quibus illa acquisierunt: sicut illi non potuerunt dare, aut vendere possidenda aliter, quàm ipsi possidebant. Atqui jura Regni omnia bona sunt obnoxia tributis. *c. 1. de cens. in fine. & l. Imperatores. ff. de public. Imò quasi jure pignoris, pro ipsis obligata l. 1. in quibus caus. p. gn. & l. 1. Cod. si propter pub. pensit.*

pensit. Et res transit cum onere. *c. ex litte-
ris de pign.* Ergo sicut Laici tenerentur sol-
vere tributa ex talibus bonis, si apud il-
los remansissent, ita & Ecclesia tenerentur
ex illis solvere postquam ad illas transie-
runt (a) ita Niger *extr. unic. de vir. & hon.
Cler. Barth. l. rescripto ff. de mun. & hon. Sylv.
v. immunitas l. quæst. 5. Afor. lib. 5. inst. cap. 13.
Laym. in Theol. mor. lib. 4. tract. 9. cap. 6. &
Dried. de libert. Christ lib. 2. cap. 3.* Et ita vi-
demus observari circa solutionem deci-
marum, quas solvunt Ecclesia aliis Eccle-
siis, aut Monasteriis de bonis acquisitis
successive à Laicis, quamvis aliàs non te-
neantur solvere, & de facto non solvant
de bonis antiquis.

- 34 *Octavum.* Privileg. est quòd Ecclesia
utuntur jure Minorum in petenda resti-
tutione. *cap. 1. de in int. rest. c. ad nostram de
reb. Eccl. non alien.* Gloss. *cap. 1. cit. Abb. c. au-
ditis eod.* Innocent. ac omnes DD. Et peti-
tur hæc restitutio extriplici capite. Puta
35 *Primò* ex capite læsionis ob malam Præla-
ti administrationem. Aut *Secundò* ex ca-
pite ignorantia, quando jus suum nesci-
vit, & inde damnum incurrit, vel lucrum
amisit. Aut *Tertiò* ex clausula: *si qua mihi
causa.* Quæ est. *l. 1. ff. ex quibus caus. ma.* ubi
Prætor promittit se restitutionem conce-
ssurum ex quacunque causa, quæ sibi
videbitur justa, etiamsi non sit ex illis,
quæ in jure exprimuntur. Et dum sic con-
ceditur ex causa non expressa, dicitur
cõcedi ex clausula: *si qua mihi causa.* Quia
licet non sit de expressis in jure, sufficit
quòd justa videatur Prætori ad hoc, ut ex
illa obtineatur restitutio.
- 36 Est tamen non nihil discriminis in re-
stitutione Minoris, & Ecclesia, quia Mi-
nor debet illam petere intra quadrienni-
um à finita minoritate, Ecclesia verò
ab accepta læsione, seu potius à finita ad-

ministratione Prælati per cujus culpam
illam passa est, quia durante illius admi-
nistratione reputatur læsio esse in con-
tinuo fluxu, ut notat Gloss. *cap. 1. de in int.
rest. in 6.* ubi addit, quòd quinimò, etiam
elapso illo quadriennio, potest adhuc Ec-
clesia petere restitutionem quando læsio
est enormis. Cui consentit Abb. in *cap. cum
ex litteris de in int. rest.* & Lud. Molin. *lib. 2. de
just. d. 574.* ubi agitur de læsione propriè
dicta, hoc est de damno quòd passa est, se-
cus ubi de lucro amisso, quia tunc servan-
tur leges quadriennii, ut docent Jaf. &
Tiraq. quos citat & sequitur Tusch. *cond.
298. num. 77.*

Nonum. Quòd Ecclesia non obligatur
ex facto Prælati, nisi quantum ad hoc, in
quo facta est locupletior. Et hoc sive fa-
ctum Prælati sit in delinquendo ut notat
Afflict. *decis. 265.* Sive in contrahendo, ut
dicit Zabar. *conf. 134.* Sive negligendo ut
notat Gloss. *c. potuit de locat.* Sive venden-
do, vel quavis alia ratione alienando. Se-
cundùm Barth. *aut h. hoc jus C. de sacros. Eccl.
Sive demum in mutuo, vel deposito.* Jux-
ta Barth. *eod.* Innocent. *cap. quod quibusdam
de fide iuss. Abbas lib. 2. conf. 7.* Castren. *lib. 4.
conf. 338.* Et alios dicentes, quòd ad hoc, ut
Ecclesia vel Monasterium teneatur ex fa-
cto Prælati, duo sunt necessaria, nempe
primò, ut constet de numeratione pecu-
niarum, seu traditione rei de qua agitur, &
secundò de ejusdem conversione in utilita-
tem Ecclesia vel Monasterii. De quibus
tenetur creditor docere, & probare in
specie adeò ut nec sufficiat confessio Præ-
lati, secundùm eundem Castren. *lib. 1. conf. 2.*

Decimum. Quòd licet secundùm leges
aedificium cedat solo, ut is qui in alieno
aedificat, non retineat aedificium, sed Do-
mino soli acquiratur. Secus tamen est re-
spectu Ecclesia vel Monasterii, quia si
quis unum aedificaverit in suo fundo, non
acquirat

(a) in capitul. La dovic. pu lib. 1. c. 91.

acquirat illud, sed potius contra fundus
fit Monasterii edificati, nec potest am-
plius ad profanos usus reduci, ita cum
communi Calder. *conf.* 451. quod est *f. de*
rel. dom. Et Tulch. v. Ecclesia conl. 22.

40 Undecimum est quod vocatur Asili, *can.*
ram & seq. 17. quæst. 4. extrav. de imm. Eccl.
Et in C. de his qui ad stat. conf. Et l. presenti Ced.
de his qui ad Eccl. conf. (a) Et consistit in tri-
bus scilicet primò quod reus qui ad Eccle-
siam vel Monasterium fugit, non potest
inventus invitovè Prælato illius inde ex-
trahi. *can. quisquis 17. quæst. 4. secundo*, quod
quamdiu ibi moratur, non potest iudex
Laicus impedire, quoniam necessaria
ad ipsum deferantur in cibis, vestibus, &
aliis similibus, nec sententiam sanguinis
contra ipsum ferre. *cap. nullus Episcopus ead. q.*
& c. inter alia de imm. Eccl. Tertiò Quod
postquam de Ecclesia exiit, non potest
iudex formare processum contra ipsum
Gloss. *cap. cit. reum Hofl. & Archid. eod. m*
Panor. c. inter alia de imm. Eccl. Oldrad.
conf. 174. Angel. v. immunitas num. 15. Afor.
p. 2. lib. 9. q. 12 Et Ratio horum omnium est,
quia Ecclesiæ, & Monasteria sunt exem-
pta à iudice Laico: esse autè exemptum à
iudice, & esse extra ejus territorium, a-
qualia sunt, ut docent Ancar. Gemin. &
Franc. *c. v. de const. Gonsaly. ad reg. s. cancell.*
Gloss. 43. Barbof. de off. & pot. Ep. p. 3. al. 80.
Culcier. de iur. se. in exempt. p. 2. q. 1. Henriq.
lib. 7. c. 15. De quo & plures Rotæ decilio-
nerantur. Atqui non potest iudex ex-
terre jurisdictionem in eum, qui existit
extra ejus territorium, ergo nec in eum
qui existit in Ecclesia, vel Monasterio.

42 Et hoc favore Asili gaudent omnes,
in Gallia agrè & raro admodum defertur huic
privilegio, quamvis nullibi fuerit tam frequenter
retractatum patet ex Concil. 2. Arelat. can. 30. A-
rauc. 1. can. 1. Ep. an. can. 39. Aurelian. 1. 4. & 5. can.
1. 3. 21. & 22. Matifeon. 2. can. 8. Remensi sub Dago-
berti. Rege can. 7. & Capitul. Caroli Magui additis.
ad ill. falicas. c. 3.

qui sic ad Ecclesiam vel Monasterium re-
fugiunt etiam excommunicatus secun-
dum Angel. *v. immunitas nu. 10. & Clar. in*
pra. s. fin. qu. 30. nu. 18. Judæus aut infidelis ut
ait Boer. *decif. 110. nu. 4.* Sylv. *v. immunit. 3.*
n. 3. & Aufon. in sum. Dian. eod. v. ubi refert
ira declaratum à S. Congreg. Et sic non est
audiendus Angel. cit. loco num. 12. contra-
rium asserens. Etiam ille quem ministri
justitiæ jam insequuntur rapiendum, ut
notat Clar. cit. num. 19. Etiam ille qui jam
captus de manibus illorum aufugit. *Jaf.*
l. pleriq. ff. de in ius voc. Etiam ille, qui de ear-
ceri. Clar. num. 19. cit. Ac demum ille qui
damnatus de manibus carnificis fugit,
dum ad patibulum ducitur. *Clar. quæst. 30. 43*
cit. nu. 22. & qu. 98. in initio. Quæ omnia lo-
cum habent respectu Monasterii ubi no-
mine Monasterii quoad hanc materiam
intelligitur non Ecclesia tantum, sed et-
iam hortus, coquina, cellaria, pristri-
num, ac generaliter omnes officina, om-
niaq; loca intra ambitu murorum com-
prehensa. *Gloss. cap. 1. de privil. in 6. Alex.*
lib. 7. conf. 145. Tusch. v. Eccl. concl. 9. Laym.
in Theol. mor. lib. 4. cap. 3. Aufon. in sum. Dian.
v. immunitas & plures alii.

Fallit tamen & privilegio non est lo-
cus, quando agitur non criminaliter, &
ad pœnam corporalem, sed civiliter pro
interesse civili, quia licet reus fugerit ad
Ecclesiam, & inde non possit extrahi, po-
test tamen iudex procedere contra ipsum
pro reparatione damnorum quæ intulit,
Ecclesia enim non dat Asili favorem bo-
nis, sed membris & vitæ rei ad illam con-
fugientis, Imò quia iudex Ecclesiasticus
non imponit pœnam sanguinis, potest
semper extrahere reum de Ecclesia ad
alias pœnas, secundum Innocent. *cap. inter*
alia de imm. Eccl. Laudun. Clem. cum secundum
de penit. Angel. Armill. Portell. v. immunitas
& Sylv. eod. v. 3. Quod tamen negat Boer.

epon. in c. cit. inter alia. Et ita statuitur in Conc. Ilerd. cujus canon habetur in c. mul- tus Clericoru 17. qu. 4. In criminalibus vero de jure antiquo sunt plures casus, in quibus similiter negabatur Alilus cofugien- tibus ad Ecclesiam, sed jure novo ex con- stitutione Gregor. XIV. qua incipit: Cum
 45 alias, promulgata An. 1591. sunt tantum VIII. puta in casu Harefis, Majestatis in personam Principis. Homicidii vel mutilationis factae in Ecclesia, Homicidii pro- ditorii seu simulata amicitia facti. Si reus sit Assassinus Si latro publicus Si grassator viarum, & si populator agrorum. Quibus deinde Anno 1632. die 3. Dec. S. Cardin. Cögregatio addidit tres alias species homi- cidii, nempe illud quod procuratur cum veneno. Aut si mulier malis artibus, abortum sibi procurat, vel natum infan- tem occidit. Barbof. in collect. Bull. v. homici- da & v. immunitas Farinac. de immunit. n. 142. & Franc. Leone in thesau. for. Eccl. p. 1. c. 13.
 46 Quod si de aliquo casu dubitetur, & an reus qui fugit ad Ecclesiam, debeat frui immunitate: tunc si talis Ecclesia est exem- pta, extrahetur ab illius Pralato & ser- vabitur in ejus carcere, donec ipse pro- nuntiaverit. Sed si Ecclesia non est exem- pta, erit recurrendu ad viciniorem Epis- copum, non ad proprium illius Pralatum pro cognitione casus, & declaratione faci- enda, quia ex citata constit. Greg. XIV. nullus Episcopo inferior, potest privare aliquem immunitate Ecclesiastica, vel dare licentiam extrahendi reum ab Ecclesia. Ubi vero de casu constat, & reum non
 47 gaudere immunitate. Boet. epon. in cap. inter alia de im. Eccl. & quos ibi citat Panor. Cign. & Barth. dant judici laico potesta- tem illi extrahendi absq; alia cujusquam requisitione, sed ego puto etiam hoc casu Pralatum Ecclesiae debere intervenire propter fundamentum in initio positum,

quia Ecclesia non est de territorio judicis laici. Nullus autem judex potest agere in alieno irrequita licentia.
 Duodecim. Privilegium, quod Regulares habent commune cum Clericis, est quod eorum Ecclesiae reputantur collegiatae. Quod tamen venit intelligendum solum in favoribus, non item in odiosis, & oneribus. Unde v.g. licet Rubrica Missalis ve- lint ut cantentur duae Missae in Ecclesiis collegiatis in diebus Quadragesimae, & Vigiliis, in quibus occurrit Festum 12. Le- ctionum. Id venit intelligendum de colle- giatis saecularibus, non de regularibus, & sic de ceteris. Quod ego extendo etiam ad illas Regularium Ecclesias, quarum Pralati habent territorium, & jurisdic- tionem Episcopalem in eo. Illae enim non mutant statum, & consequenter re- putantur semper regulares, atque ideo jure regularium sunt censendae.
 Tredicesimum. Quod fas est cuilibet age- re in eoru utilitatem, etiam sine speciali procuracione, nec in tali casu admittatur exceptio: Nihil tua interest. Ita Joann. de Anag. consil. 30. & Abb. lib. 1. consil. 32.
 Decimumquartu (a) Quod habeant Im-
 (a) Non aliter Deo nostro recte potest regalis do- vortio famulari, nisi providentia ejus Ecclesiasticorum Ordinum servetur integritas. Pelag. II. Papa epist. ad Childbert. Regem. Principes saeculi. non nisi- quam, intra Ecclesiam potestatis adepta culminantio- nent, ut per eandem potestatem disciplinam Ecclie- siasticam muniant. Concil. 6. Papii. lib. 2. cap. 2. Ordo Ecclesiasticus, & Canonica forma, atque Monastica Religio saepe cum minus Religiosis Principes habuit, titubavit, & bene collabens deperit; Et tunc cum devotos, & in Dei zelo ferventes Principes accipere meruit, resurrectione quadam revixit, & vi- gorem recepit Concil. celebratum ad Theodanis vil- lam tempore Sergii II. Papae c. 4. Regem corda disci- plinam inspirata quando pro Religiosis locis sollici- tudinem gerunt, Divinitati gratia sunt agenda & in omnibus quae pie, Religioseque procurant, eorum voluntati cum omni alacritate est parendum. Oran- di denique essent, ut de Sanctorum locis, pietatis affectum, & sollicitudinis curam susciperent. Nunc autem ultro se ad haec peragenda praebentes, & illis est congratulandum, & quae justerint, sine retracta- tione perficiendum. Nicolaus I. Papa Epist. 62. ad universos Episc. & Principes Galliae.

perato-

peratorem, seu Principem loci supremū pro Advocato, & Protectore, à quo defendantur, tam in bonis, quàm personis, & privilegiis. Aut etiam in officio continentantur. *can. bom. d. 96. c. principes. can. regum. can. administratores. 23. qu. 5. c. tribu. eod. qu. 5. 8. Corfet. cap. grandi de sup. vol. pral. n. 6. Geminian. conf. 81. Callan. n. 1. at. p. 5. conf. 17. Tulch. v. Ecclesie. concl. 7. Aufrer. de pofest. fecul. in pers. eccl. reg. 2. Petr. de Marcha. lib. 2. de concord. sacerdot. & imper. cap. 10. & seq. Et Chaffaing. de privi. regul. tract. 1. cap. 1. prop. 8. Puta vel ad majorem auctoritatem quando timetur, ne ipsi Pralati Ecclesiastici nō sint sufficientes. *cap. 1. de off. ord. Qua ratione videmus in Codice Justiniani plures leges ab Eo, Theodosio, Constantino, & aliis pientissimis Imperatoribus, circa res ecclesiasticas latas. Vel quando ipsi Pralati ecclesiastici sunt negligentes. Qua item ratione Baron. to. 11. Annal. refert duos Cardinales Sed Apost. Legatos in statu Mediolan. dedisse Principi laico facultatem animadvertendi in Clericos fornicarios, negligente Archiepiscopo animadvertente. Vel quando ipsi iidem Pralati Ecclesiastici irrationabiliter gravant subditos. Qua similiter ratione Urban. II. deie. potestatem Rogero Comiti Calabriae, & Siciliae, (Regi deinde) ac ejus Successoribus, ut tanquā Legati Sed. Apost. impediant, ne executioni mandetur quicquid minus rationabiliter pro iisdem provinciis Papa per circumventionem disposuerit. B. Quae incipit: Quia prudentiam In qua fundatur Monarchia Siciliae, & jus omne illius. Quam licet multis rebutare conetur Baron. to. 11. an. 1097. 55. pag. 704. & seq. Usus tamen prevaluit, & ita in praxi videmus observari, non in Sicilia modò, sed etiam in aliis plerisque provinciis (ne dicam omnibus.) Et Prin-**

cipes temporales, seu eorum ministros universaliter se interponere, & intervenire, ubi agitur de Ecclesiis, & Monasteriorum conservatione, reparatione, aut reformatione, etiam plerumque ante ullam requisitionem. Et ita eis competere docent Gloss. *can. filius. 16. qu. 7. & cap. 54. cum Monasterium. 13. de elect. Guilel. Ben. in ca. Raynuius. de test. sect. 2. num. 24. & seq. Aufrer. loco supra cit. & alii Scribentes in l. si in aliquam. ff. de off. procons. c. 1. hereditatis. de per. hered. De quo abundè suppetunt exempla in omni saeculo, & provincia orbis Christiani. Quin etiam an. 742. In Concil. Germanico sub S. Bonifacio Archiep. Mogunt. Sed Apost. Legato, & Carolomanno Principe ita fuit sancitū. his verbis: *Decrevimus quòz, ut secundum canones vnusquisque Episcopus in sua parochia sollicitudinem gerat, adiuvantem Graphionem, qui defensor Ecclesie eius est. Graphionem enim, officialem Principis interpretatur Baron. ad an. cit. to. 9. Et rursus in Concil. II. Aquisgran. celebrato an. 836. tit. de vita & doct. infer. ord. can. 15. Cum fuissent aliqua ordinata in utilitatem Monasteriorum, & manutationem observantia, eorum executio fuit delegata Missis Dominicis. hoc est officariis regis. Quod iterum an. 853. factum est in Cōcil. II. Suelion. sub Carolo Calvo. Ac rursus an. 881. in Cōcil. celebrato ad S. Macram in Diceceli Rhem. cap. 4. Statutum fuit ut simul cum Episcopo cuiusque Dicecesis, Missi regii visitarent Monasteria, & ordinarent, que forent in eis necessaria, seu quoad mores, seu quoad edificia. Et etiamnum ita servatur in Bavaria, ubi S. Ducis officiales lustrant Monasteria, & adificiorum, ac temporarium administrationis rationem exigūt. Nam potestas, & jurisdictio Ecclesiastica, & temporalis sic se habent ad invicem ut licet sint omnino distinctae, una tamen**

tamen plerumq; indiget, iuvatur aut suppletur ab alia. *can. quoniam. d. 10. cap. Principes. & seq. 23. qu. 5. & cap. 1. de offic. ord.* Ubi ita docet Glossa, quam sequuntur Joan. Quint. Haduus in *cap. nov. 1. de iudic. Jacob. Rebuff. l. universi. 2. C. de fund. rei priv. Conrad. Lancell. in temp. om. iud. lib. 1. cap. 1. §. 3. v. secundo iuxta. & §. 4. v. decimo quarto.* Et plures alii. Unde Isidor. *Sape per Regnum terrenum caeleste Regnū proficit.* Ad quod respexisse videtur Six. Papa in *epist. ad Ioan. Antioch.* cum dixit: *Regem caelestem sedentes habere Reges terrarum.* Nempe ut defendant & manuteneant personas Ecclesiasticas & Religiosas in suis iuribus, & officiis debitis, de quo Perr. Diac. Lotharium Imperatorem plurimum comendat in *Chron. Cassin. li. 4. c. 125.* ubi refert, quod cum is ad Monasterium Cassinense venisset, *Quamdiu in eo remoratus est, ita omnes officinas Monasterii, ac si Abbas vel Decanus circumbat, seire cupiens, quomodo quisq; sub B. Benedicti magisterio viveret.* Et S. Stephanum primum Regem Hung. Baron. *to. 11. annal. p. 15.* de quo ex Cartuicio in eius vita, refert, quod *Monachorum vitam, & conversationem modo per seipsum, modo per alios accuratè investigans, desideria arguebat, alacres & vigiles charos habebat.*

57 Et in consequentiam huius juris, quod habent supremi Principes, ut Clerici, ita & Regulares possunt ad eos appellare & recurrere, quando impetuntur & iniuste gravantur, non solum à personis laicis, sed etiam quando ab Ecclesiasticis, aut suis ipsorum superioribus, seu immediatis, seu maioribus (a) Non quidem in omnibus causis, aut quavis occasione. Sed quando ab illis tractantur, seu ipsi disponunt in Monasterio, aliquid contra suam Regulam, regularia Instituta, &

(a) Fabr. Bleyntan. in theor. benef. lib. 3. tit. de ma. & mi. benef. Portel. v. appellatio in addit. Ro. etiq. in sum. to. 1. c. 155. Lamar. in Meth. p. 1.

ros canones, seu Leges communiter receptas. Et generaliter, quando sua potestate abutuntur in perniciem subditorum; Unde dictus est hic recursus appellatio de abusu. Nam *Episcopale iudicium nihil obijit ab imperatore postulare can. si quis Clericus. 11. qu. 1.* Unde in legibus Luitaniae *lib. 1. tit. 9. §. 1.* Postquam Rex prohibuit, ne Iudices laici recipiant querelas de rebus spectantibus ad Ecclesiasticos, sic subdit: *Salvo, quando se aggravaverit, de notitia oppressam, in forma, que se lites facit, ou de se lites non guardat, odirento natural, porgue, vestes casos. Ni como Rey, e Senmor temos obri gacacoon, de accedir a nossos vassallos.* Et hac ratione *Ath. 27.* Apostolus impetitus à Judæis & Sacerdotibus, appellavit ad Cæsarem (etiam gentilem hominē) Et rursus *Ath. 23.* Cum didicisset insidias sibi paratas item à Judæis, accepit securitatem à tribuno, similiter gentili, cum tamen omnis esset cum Sacerdotibus eius difficultas, de lege, & aliis materiis Ecclesiasticis, In quem modum Bleyntan. *supra cit. loco.* refert de Monachis Bernayensibus, in Diocesi Lexon. in Normandia, quod cum fortiti fuissent Abbatem austeriorem, & de eo conquesti apud Curiam supremam Rothomag. eam districtè inhibuisse Abbati, favere in Monachos.

Nec refert, quòd aliqua Concilia, videntur adversari huic doctrina. Neque quod aliqui Doctores damnant ejusmodi recursum ad iudices laicos, dicentes hunc casum contineri in *15. & 16. Bullae Cœna Domini.* Nam si Reges habent jurisdictionem, ut possit ad illos appellari, modo su-

(b) Yafen. 1. can. 5. Agathense can. 48. Venet. can. 9. Arelhan. 1. can. 10. Arelat. 2. can. 20. Andegav. can. 1. Parisiens. 5. can. 3. Cabillon. sub Clodov. II. Reg. can. 1. Et can. 55. inter capitularia Adriani Papae. Et can. 23. lib. 1. capitular. Imper. Aragon 2. 2. q. 66. 1. 3. Lay. lib. 4. tr. 9. c. 4. Mirand. de Ord. iud. q. 292. 1. Peyr. 1. de subd. relig. qu. 1. c. 20. Salgado de resp. proteff. p. 1. c. 2.

et re-
poten-
toru;
illatio
ut obij
cus. n.
tit. g.
indices
peccata
Salvo.
non. u.
guar.
s. Nu
e acco
st. 2.
Sacer
etiam
Cum
a Ju
fimi
et cum
ge. &
in mo
le Mo
exon
miffent
in que
omag.
fayre
as. (P)
Neque
ulmo
centes
a Ce
jus il
do lu
et con
gar can
it. Rege
apa. Et
g. 40. i.
de res.
pra

pra explicato, cadit objectio. Si autem
negatur. *Respond.* quantum ad Conci
lia, & alia Jura illis similia, hæc hoqui de
appellatione propriè dicta, & prohibere
ne appelletur ad Magistratū sacularem
Prælato Ecclesiastico, quasi ad ejus Su
periores, aut ad eum pertineat cogno
scere de negotiis Ecclesiasticis, & Regu
laribus. Non autem de impropiè dicta
appellatione, quæ fit per modum recur
sus ad implorandam protectionem, con
tra in justum gravamen, hoc enim est ju
ris natura. Et si licet in tali casu quem
cumque in suam opem invocare, à fortiori
Regem seu ejus Ministros. Et similiter,
si permittitur, imò mandatur cuilibet de
populo, ut defendat proximum ab inju
sto aggressore, ut injuriam ab eo avertat.
cap. non inferenda. 23. q. 3. Ubi *Gloss. & s. t. e.*
col. quæ s. i. Costa cap dilecto. de sent. ex. in 6.
Gloss. l. ut vim s. de iust. & jure. Barth. eod. Et
l. si quis in servitute. de furt. Cign. l. 1. c. unde
in Angel. v. defensio. & v. homicidium. 3. Et
Sylv. v. bellum. 2. A fortiori id dicemus esse
licitum Regi & ejus Officialibus. Quod
verò obicitur de Bul. Cœnæ Dñi. *Respond.*
in ea quidem excommunicari impediens
iudicem Ecclesiasticum exercentem suã
jurisdictionem. At cum jura Ecclesiastica
& Reges Regularium nihil element nisi
justitiam, pietatem, mansuetudinem, cha
ritatē &c. Certè Prælatus Ecclesiasticus
seu Regularis nō potest dici exercere ju
risdictionem Ecclesiasticam, qui in pern
cium subditorum abutitur percepta pote
state. Neq; similiter quis eum prohibet op
promere subditos, potest dici impedire ju
risdictionem Ecclesiasticam, sed resistere nequi
tati & improbitati hominis privati, vel an
ti suam malitiam, specioso justitiæ pallio.
Unde in Bulla non excommunicantur sim
pliciter impediens iudicem Ecclesiasti
cum exercentem jurisdictionem suam,

sed impediens exercentem jurisdic
tionem, prout Concilia & Canones permittunt.

Dices, hic excedi moderamen justæ, &
licitæ defensionis, eò quod recurrendo
ad Regem propalantur defectus Religio
nis, fama Prælati denigratur, &c. *Respond.*
Religiosum qui injustè opprimitur à suo
Prælato, inducendū primò esse ad humi
litatem, & induendam mansuetudinem
Christi, qui tanquam ovis ad occisionem ductus
est, & non aperuit os suum. Aut juxta decretal.
*2. Anast. Pape. debere eum convenire suum Supe
riorem charitatis studio, ut familiari colloquio*
*communitus, ea sanet que sananda sunt, & cha
ritative emendet, que justè emendanda cogno
verit.* Aut juxta can. 2. Adriani Pape (in
ter eius capitularia) & 17. c. concil. s. Aurelian.
per alios sapientes fratres, suam inno
centiam illi representare. Aut juxta can. c. 6.
Antioch. de quo in c. si quis à propriis 21.
quæst. s. appellare ad Superiores majores
sui Ordinis. At si ille nō est satis fortis ani
mi, ut queat imitari agnum occisum, &
aliàs Superior sit præoccupatus propriis
passionibus, aut adulatorum susurratio
nibus, vel si malitiosè impedit appellan
tem ad Superiores majores, aut ipsos præ
venit, & præsumbit, aut si (ut non raro
contingit) manus manum fricat, & intra
Monasteria, & intra Ordinem. Certè nō
video, cur non possit oppressus appellare
Regem seu ejus Curiam. Quæripiat ino
pem de manu fortiorum ejus. Neque cur
is teneatur curare famam sui Prælati aut
suorum fratrum, qui ipsi suam illi tol
lunt, & injusta oppressione animam de
corpore excutere quarunt.

Triste est (fateor) & durum secreta Re
ligionis prodere, & de his homines laicos
cognoscere, sed tristius & durius, homi
nem qui relictis omnibus, omniq; spe hu
mana deposita, Religionem ingressus est,
eos in ea persecutores pati, & suã salutis
inimi.

inimicos, quos ad eam adjuutores deberet habere. Unde necesse fuit hunc recursum ad Magistratum saecularem contra tales abusus permittere tanquam minus malum in majorum remedium. Atque ideo ut cum Joan. Quint. Ha duo loquar: *Volendum, non de hac lege, & consuetudine, sed quod talem legem, similem, alias meruimus.* Et magis stupendum, nonnullos Praelatos regulares ita parum moderatos esse in suo regimine, ita excessibus infuevissent, ut nec ab his temperare acquiescant, licet sciant, venturos ad notitiam publicam, & cum sui honoris, suique Ordinis dispendio, a Laicis reformandos. Unde ipsi dicendi sunt potius auctores scandalorum, & sui honoris prodigi quam eorum fratres appellantes ab eorum oppressione, & suam defensionem quaerentes, non eorum infamiam, quamvis forte inde resulter.

64 Laici tamen interdum peccant graviter in susceptione, & cognitione ejusmodi causarum. Quando nimirum indebitè eas suscipiunt, & fovent. Quando non cum charitate componunt, & definiunt. Quando inde emungunt à Monasteriis pecunias, suis juribus & beneficiis ea spoliant &c. Unde legimus multas familias fuisse à Deo extinctas, Reges solius exturbatos, & Provincias cladibus attritas, quod Laici plus, vel aliter quam par fuit, negotiis se Ecclesiasticis, & Regularibus miscuerint, quamvis semper specioso iustitia, & Religionis praetextu. Nam neque fuit alius, quam Religionis obtentus, cum calcitrantibus bobus arcam deis gestantibus, eam ad caelum inclinatam, ne corrueret Oza tetigit, qui tamen ob praesumptionem percussus à Deo, interiit. Vide canon. 9. & 10. Concilii apud Meldas celebrati. ann. 845 Caroli Calvi 16. Ubi Episcopi Galliarum ita esse, & allegato ipsius Oza exemplo lamentabiliter enarrant, & pra-

dictum Carolum eo proposito admovent. Vide & Baron. tom. 9. an 836. nu. 8. col. 897 10. 11. an. 1002. nu. 6. pag. 13. & tom. 12. ann. 1148. num. 47. pag. 376. Et exempla quae ibidem subjicit.

§. II.

De Privilegiis nobilium, quibus Regulares fruuntur.

SUMMARIUM.

- 1 De nobilium privilegiis diversi scripsere.
- 2 Reus est falsi, qui se nobilem dicit, si non est.
- 3 Item & qui se Religiosum.
- 4 Nobilis est magis civis quam alii.
- 5 Item & Clerici & Religiosi, qui sunt digna pars Civitatis, ibid.
- 6 Praesumitur semper pro nobilitate. Et in quibusdam casibus.
- 7 Magis creditur nobili, quam alteri. Quod 12. & 13.
- 8 Suspicio non habet locum in Religiosis. & 9.
- 10 Vincus Monachus, etiam non iuratus, est habitus.
- 12 Dubium an isto tempore ita sit.
- 14 Nobilis facilius admittitur ad purgationem. Item & Religiosus. ibid.
- 15 Nobilis non subicitur penis vilium personarum. Neque tam atrocibus ibid. Nec etiam Clericus aut Regul. ibid.
- 17 Fallit in quibusdam casibus.

Nobilium privilegia referunt Felinus cap. cum adeo de reser. & cap. super eo, in testib. Corset. cap. grandi. de suppl. negl. Prael. 6. Matth. Steph. in tract. de nobil. lib. 2. Bon. de Curt. p. 5. Tiraq. & alii. Horum autem praecipua, & quae Regularibus tribuuntur, sunt: Quod.

Primo. Nemo potest se dicere nobilem qui non sit talis, sin autè, incidit in crimine falli l. eos ff. de leg. corn. de Jul. Bart. l. fin. C. de dign. lib. 12. & Tiraq. cap. 13. de nobil. Quod à fortiori locum habet respectu Regularium, cum nemini liceat non modò se dicere Regularem, si non sit, sed nec al-